

NOTA INFROMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(executarea unor Hotărâri ale Curții Constituționale și perfecționarea mecanismului de executare benevolă a documentelor executorii)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Prezentul proiect a fost elaborat de Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite
Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării: - Hotărâri nr. 1 din 15.01.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (31) din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004. - Hotărâri Curții Constituționale nr. 39 din 14 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de Executare al Republicii Moldova (sesizarea nr. 24g/2017). - Hotărâri Curții Constituționale nr. 7 din 19 martie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 353 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă (sesizarea nr. 7g/2019). - Hotărâri Curții Constituționale nr. 8 din 5 aprilie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 162 alin. (2) din Codul de Executare (sesizarea nr. 30g/2019). - Hotărâri Curții Constituționale nr. 22 din 8 octombrie 2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 61 alin. (1) din Codul de Executare (sesizarea nr. 152g/2019). - Hotărâri Curții Constituționale nr. 11 din 25 martie 2021 privind excepția de neconstituționalitate a art. 73 din Codul de Executare (sesizarea nr. 169g/2020). - Hotărâri Curții Constituționale nr. 5 din 03 martie 2022 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 60 alin. (4) din Codul de Executare (sesizările nr. 153g/2021, nr. 234g/2021, nr. 240g/2021, nr. 256g/2021 și nr. 266g/2021) I. Prin Adresa Curții Constituționale nr. PCC-01/27a din 15 ianuarie 2013, Curtea consideră oportună <i>instituirea unei obligații în sarcina creditorului de a soma debitorul</i> asupra executării benevole a documentului executoriu <i>până la intentarea procedurii de executare silită</i>. În acest sens, Curtea a menționat că, în vederea realizării sau stabilirii drepturilor și intereselor civile deduse judecății, procesul civil parcurge două etape: <i>judecata</i> și <i>executarea silită</i>, aceasta din urmă intervenind în cazul hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare cu ajutorul forței coercitive a statului, <i>în măsura în care debitorul nu-și execută de bunăvoie obligația</i>. Totodată a notat că <i>executarea silită a unei hotărâri judecătorești intervine doar atunci când debitorul refuză să execute benevol hotărârea</i>. Adică <i>neexecutarea voluntară a unui titlu executoriu deschide calea executării silite</i>. Mai mult, Curtea a reținut de principiu că acordarea posibilității debitorului <i>de a executa benevol documentul executoriu înainte de a trece la executarea silită</i>

a bunurilor acestuia reprezintă o formalitate necesară, stabilită în interesul debitorului, pentru a-i acorda un răgaz în vederea îndeplinirii obligației care i se incumbă.

II. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 39 din 14 decembrie 2017 Curtea a admis parțial excepția de neconstituționalitate ridicată și a declarat neconstituțional art. 15 alin. (2) lit. d) din Codul de executare. Cu referire la art. 38 alin. (4) lit. f) din același act legislativ, Curtea a recunoscut caracterul constituțional al acestuia.

Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a reținut următoarele considerente. Articolul 15 alin. (2) din Codul de executare stabilește cazurile în care instanța de judecată prezintă **din oficiu** titlul executoriu spre executare, printre aceste cazuri fiind și titlul executoriu în cauzele ce țin de urmărirea pensiei de întreținere [art.15 alin. (2) lit. d)]. În acest context, Curtea a menționat faptul că nici o dispoziție constituțională nu interzice ca, prin lege, să se instituie în vederea protejării interesului superior al copilului reguli speciale de procedură pentru urmărirea pensiei de întreținere. Cu toate acestea, nu trebuie neglijat dreptul debitorului de a plăti creditorului în mod benevol suma datorată cu titlu de obligație de întreținere stabilită în titlul executoriu.

Cu referire la prevederile art. 15 alin. (2) lit. d), Curtea a observat că „, , *prin transmiterea din oficiu de către instanța de judecată a titlului executoriu, debitorul este lipsit de posibilitatea de a executa benevol hotărârea judecătorească, până la începerea executării silit, contrar prevederilor articolului 10 din Codul de executare. Această împrejurare conduce la suportarea automată a cheltuielilor de executare, încasate de executorul judecătoresc în toate cazurile de stingere, totală sau parțială, a obligației stabilite în documentul executoriu.*

Prin urmare, transmiterea automată a titlului executoriu spre executare silită antrenează plăți suplimentare, care nu ar fi achitate în cazul existenței posibilității executării benevole. Astfel, această situație constituie o sarcină excesivă, care afectează patrimoniul debitorului, fapt care aduce atingere dreptului său de proprietate, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție.

Pentru aceste motive, Parlamentul urmează să reglementeze termene de executare benevolă a hotărârilor judecătorești. De asemenea, în vederea excluderii unei sarcini excesive pentru debitor, Curtea consideră necesară reglementarea încasării periodice a onorariului concomitent cu urmărirea plăților periodice.”.

În ceea ce privește art. 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare, debitorul are obligația de a achita onorariul executorului judecătoresc chiar și atunci când executorul nu a inițiat nicio acțiune în vederea asigurării executării documentului executoriu.

Această dispoziție instituționalizează o inechitate în detrimentul debitorului, întrucât, în ciuda executării benevole a obligației de către acesta, executorul va avea dreptul la onorariu din partea acestuia.

Prin adoptarea proiectului de lege se urmărește excluderea normelor legale declarate neconstituționale, dar și operarea unor modificări în cuprinsul Codului de procedură civilă și a Codului de executare în vederea asigurării unui echilibru

just între drepturile și interesele contradictorii ale celor două părți în procedura de executare, dar și excluderea probabilității apariției unor situații inechitabile în practică când debitorul obligației, fără a i se acorda un termen rezonabil pentru executarea benevolă după pronunțarea hotărârii judecătorești, este antrenat obligatoriu într-un proces de executare silită, care odată început, implică anumite cheltuieli suplimentare ce vor fi suportate de debitor, conform prevederilor legale actuale, fără vreo culpă a sa.

În acest context, urmează a fi precizat că observațiile Curții Constituționale sunt pertinente nu doar pentru cauzele ce țin de urmărirea pensiei de întreținere, ci pentru toate cauzele care se finalizează cu pronunțarea unei hotărâri judecătorești în condițiile art. 256 alin. (1) Cod de procedură civilă, motiv pentru care proiectul de lege le abordează integral în cuprinsul său.

Implementarea fazei preliminare a procedurii de executare benevolă înainte de a se recurge la demararea executării silită va reduce povara financiară pentru debitori, promovând astfel o conformare benevolă și reducând incidența litigiilor ulterioare, consolidând relațiile comerciale.

III. Alăturat considerentelor avute în vedere de Curte la emiterea Hotărârii cu nr. 39 din 14 decembrie 2017, autorul la elaborarea proiectului a ținut cont și de cele care au stat la baza emiterii **Hotărârii Curții Constituționale cu nr. 7 din 19 martie 2019.**

Astfel, prin intermediul acestei Hotărâri a fost declarat neconstituțional textul „*care nu se supune niciunei căi de atac*” din teza a doua a art. 353 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, unde este reglementată anularea ordonanței judecătorești emisă în procedură simplificată. În scopul asigurării unei căi de atac eficient împotriva încheierii de respingere a obiecțiilor debitorului, și pentru a permite controlul asupra omisiunii judecătorului care a emis ordonanța de a constata existența unui litigiu între creditor și debitor.

Curtea afirmă că procedura în ordonanță, fiind una simplificată și fără a permite contestații, are ca scop principal reducerea încărcării instanțelor și economisirea resurselor. Cu toate acestea, acest fapt nu justifică, prin sine, reducerea din garanțiile, și așa limitate, pe care le are debitorul în această procedură. Analizând reglementările similare din legislațiile naționale ale altor state europene, s-a constatat că în majoritatea statelor, în procedurile simplificate, înaintarea unor obiecții de către debitor împotriva cererii creditorului atrage examinarea cauzei respective într-o procedură contencioasă. Pornind de la aceasta, Curtea a considerat în mod rezonabil că era justificată existența unei căi efective de atac împotriva încheierii prin care se respingeau obiecțiile debitorului, pentru că se asigura un control cu privire la omisiunea judecătorului care a emis ordonanța de a constata existența unui litigiu între creditor și debitor, iar soluția adoptată de legiuitor prin care s-a urmărit renunțarea la recursul împotriva încheierii de respingere a obiecțiilor în procedura în ordonanță este disproporționată față de scopurile urmărite și, prin urmare, prevederile contestate nu sunt conforme cu articolele 20 și 46 din Constituție.

IV. Prin intermediul proiectului se urmărește și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 8 din 5 aprilie 2019, prin care au fost declarate

neconstituțional textul „*Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii lor au trecut mai mult de 6 luni.*” de la art. 161 alin. (1) din Codul de executare, textul „*de la data săvârșirii lui ori a refuzului de a săvârși anumite acte*” din art. 162 alin. (1) din Codul de executare și textul „*Persoana nu poate fi repusă în termen dacă din data emiterii sau a refuzului emiterii actului contestat au trecut mai mult de 6 luni.*” de la art. 162 alin. (2) din Codul de executare (hotărârea dată vizând în general problematica termenului de decădere din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc).

Recunoscând faptul că folosirea termenelor limitative are scopul de a asigura o bună administrare a justiției și o respectare a principiului securității juridice, iar statul dispune de o marjă de apreciere la stabilirea duratei acestor termene, Curtea totuși a subliniat faptul că termenele date nu trebuie să fie excesiv de rigide, astfel încât să lipsească persoana de o contestație efectivă. Dreptul de a înainta o acțiune sau de a introduce o cale de atac trebuie să apară din momentul în care persoana a luat cunoștință, în mod efectiv, de actul care poate să aducă atingere drepturilor sau intereselor sale legitime.

Cu referire la prevederile din Codul de executare care reglementează contestarea actelor emise în procedura de executare, Curtea a constatat existența unor soluții divergente, care sunt conținute în cuprinsul art. 66 alin. (2) și ale art. 67 alin. (7) din Cod (unde se stabilește că termenul pentru contestare se calculează din momentul comunicării actului destinatarului său) și în cuprinsul art. 162 alin. (1) din Cod (unde se stabilește că pentru participanții la procedura de executare termenul se calculează de la emiterii actelor executorului judecătoresc, iar pentru terți - de la data la care au aflat ori trebuie să afle despre aceste acte). Această incoerență normativă este susceptibilă de a crea o stare de insecuritate juridică pentru destinatarii legii. Din aceste 2 abordări legale, „*aplicarea modului de calculare a termenului prevăzut de articolul 162 alin. (1) din Codul de executare ar putea conduce la restrângerea nejustificată a dreptului de acces la un tribunal. Astfel, un debitor sau un alt participant la procedura de executare căruia din culpa executorului nu i s-a trimis actul de executare sau care nu recepționează acest act în timp util, prin intermediul serviciilor poștale, nu își va putea realiza în mod efectiv dreptul de a contesta actul respectiv în cele 15 zile de la emiterea acestuia.*”. Suplimentar s-a reținut că decăderea absolută a debitorului din dreptul de a contesta actele executorului judecătoresc după expirarea unui termen de 6 luni de la emiterea acestuia în mod identic ridică riscul unor încălcări ale drepturilor debitorului, în contextul în care această omisiune poate fi justificată de circumstanțe obiective.

În baza acestor considerente, Curtea ajuns la concluzia că prevederile menționate din cuprinsul art. 161 și 162 din Codul de executare contravin art. 20, coroborat cu art. 23 alin. (2) și (4) din Constituție și, prin urmare, trebuie declarate neconstituționale.

V. Tot prin intermediul proiectului se vine cu ajustarea corespunzătoare a prevederilor art. 61 alin. (1) din Codul de executare, impusă de adoptarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 8 octombrie 2019. În cadrul acestei hotărâri s-a declarat neconstituțional cuvântul „*poate*” din art. 61 alin. (1) din Codul de

executare. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a recurs la o analiză referitoare la faptul dacă termenul „*poate*” din art. 61 alin. (1) din Codul de executare desemnează o competență a executorului judecătoresc, adică o putere juridică pe care executorul judecătoresc este obligat să o exercite, sau un drept discreționar, susceptibil în anumite situații să lezeze drepturile și interesele legitime ale participanților la procedura de executare silită. Examinând fiecare din ipotezele enumerate la lit. a) – f) ale alin. (1), Curtea a constatat că toate acestea nu presupun un drept discreționar și o libertate de apreciere a executorului judecătoresc sesizat cu referire la intentarea procedurii de executare silită, acesta **fiind în obligat în fiecare caz în parte să refuze intentarea procedurii**. În condițiile în care, din opiniile recepționate de la autorități, Curtea a constatat că cuvântul „*poate*” din art. 61 alin. (1) din Codul de executare este interpretat în mod echivoc de către autorități, unele susținând că acesta denotă o prerogativă discreționară a executorului judecătoresc de a refuza sau intenta procedura executării silite, Curtea a decis că pentru asigurarea certitudinii juridice, raportat la dreptul de proprietate, acesta urmează a fi declarat neconstituțional.

VI. Prin adoptarea proiectului de lege se urmărește excluderea normelor legale declarate neconstituționale în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.11 din 25 martie 2021, prin care a fost declarat neconstituțional art. 73 din Codul de executare.

Curtea a reținut următoarele considerente, *„Articolul 73 din Codul de executare stabilește că în cazul în care, la solicitarea repetată a executorului judecătoresc, debitorul nu se prezintă în fața executorului judecătoresc, instanța de judecată dispune aducerea lui forțată. În baza actului judecătoresc, organul afacerilor interne în a cărui rază teritorială debitorul își are domiciliul îl va aduce pe debitor în mod forțat în fața executorului. Expresia legală „aducerea forțată a debitorului” presupune aplicarea unor măsuri de constrângere contrare voinței persoanei și fac incidente normele referitoare la libertatea individuală din articolul 25 din Constituție.*

La examinarea unei cauze similare și aplicarea articolului 5 § 1 din Convenția Europeană, corespondentul articolului 25 din Constituția Republicii Moldova, Curtea Europeană a notat că însoțirea și prezența unei persoane la secția de poliție a reprezentat o „privare de libertate”. Având în vedere cerințele legislației, nimic nu a sugerat că persoana ar putea decide în mod liber să nu-i urmeze pe ofițerii de poliție la secția de poliție sau că, odată ajuns acolo, să o părăsească în orice moment, fără a suporta consecințe. Chiar dacă persoana și-a exprimat obiecția față de ordinul ofițerului de poliție de a-l urma la sector, el totuși a fost dus acolo de poliție. ”.

Aducerea forțată a debitorului reprezintă o măsură excepțională, coercitivă și privativă de libertate, care trebuie să urmărească realizarea unui scop legitim. Chiar dacă reprezintă o lipsire de libertate de scurtă durată, ea nu trebuie să fie nejustificată. În această cauză, Curtea reține că aducerea forțată a debitorului în fața unui executor judecătoresc nu contribuie la realizarea scopului urmărit de procedura de executare. Aducerea forțată a debitorului constituie o măsură excepțională, coercitivă și restrictivă a libertății individuale, cu scopul declarat de

a atinge o finalitate legitimă. Chiar dacă impune o privare temporară de libertate, această măsură nu trebuie să fie aplicată în mod arbitrar. În situația prezentă, aducerea forțată a debitorului în fața executorului judecătoresc nu contribuie eficient la realizarea obiectivelor procedurii de executare.

Scopul procedurii prevăzute de art. 73 din Codul de executare constă în informarea debitorului cu privire la actele executorului judecătoresc, în scopul protejării drepturilor altor persoane și a asigurării autorității justiției. Acest obiectiv este implementat și în faza anterioară, reglementată de art. 67 din Codul de executare, care detaliază procedura aducerii la cunoștința debitorului a actelor de executare. După notificarea acestora, se presupune că debitorul are cunoștință despre existența actelor respective. Prin urmare, aducerea forțată a debitorului în fața executorului judecătoresc în scopul informării este considerată inutilă. Dat fiind caracterul inutil al acestei acțiuni, aceasta devine arbitrară, contrară prevederilor art. 25 din Constituție, interpretate conform cerințelor art. 5 § 1 din Convenție.

VII. Prin adoptarea proiectului de lege se urmărește și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.5 din 03 martie 2022 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor din art. 60 alin. (4) din Codul de executare.

Curtea a reținut următoarele considerente. Articolul 60 alin. (4) din Codul de executare stabilește cazurile în care debitorul poate contesta încheierile privind intentarea procedurii de executare. În acest context, Curtea constată că art. 60 alin. (4) din Codul de executare, nu reglementează ca temeiuri de contestare a încheierii privind intentarea procedurii de executare cazurile prevăzute la art. 61 alin. (1) literele a), c) și d) din Cod.

Astfel, debitorul, care este parte în cadrul procedurii de executare, nu are dreptul de a contesta încheierea privind intentarea procedurii de executare în cazurile în care, *„documentul nu este de competența executorului judecătoresc; documentul executoriu nu este întocmit în conformitate cu prevederile articolului 14 din Codul de executare; documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective (articolul 61 alin. (1) lit. a), c) și d) din Cod).”*. Aceste prevederi instituie o interdicție absolută, insensibilă la particularitățile unor cazuri, și afectează drepturile debitorului, prevăzute de articolele 20, 26 și 46 din Constituție.

Curtea constată că, pe de o parte, art. 61 alin. (1) lit. a) din Cod obligă executorul judecătoresc să refuze intentarea procedurii de executare în cazul constatării faptului că documentul executoriu nu ține de competența sa. Pe de altă parte, prin dispozițiile contestate din art. 60 alin. (4) din Cod, legislatorul interzice debitorului să conteste încheierea executorului în cazul în care aceasta este emisă cu încălcarea competenței teritoriale a executorului.

Prin urmare, Curtea a conchis că textul „în temeiul prevăzut la art. 61 lit. b), e) și f) din Cod” din art. 60 alin. (4) din Codul de executare este în concordanță cu articolele 20, 26, 46 și 54 alin. (2) din Constituție în măsura în care debitorul va putea contesta încheierea privind intentarea procedurii de executare și în cazurile reglementate la art. 61 alin. (1) literele a), c) și d) din Codul de executare.

VIII. Tot prin intermediul proiectului se urmărește și îmbunătățirea aspectelor referitoare la examinarea în cadrul instanțelor de judecată naționale a raporturilor juridice civile și comerciale cu element de extraneitate, precum și în scopul implementării unui sistem național de recunoaștere globală a acordurilor de alegere a forului, prin care litigiile dintre părțile implicate într-un raport juridic cu element de extraneitate să poată fi soluționate de instanțe în baza liberei alegeri a forului de către părți, fără a fi restricționate la statele parte la Convenția nr. 37 privind acordurile de alegere a forului, semnată la Haga la 30 iunie 2005 (Convenția de la Haga din 2005), prin intermediul proiectului se propun a fi realizate și un șir de intervenții în cuprinsul art. 267 și 462 din Codul de procedură civilă.

Extinderea libertății părților de a alege forul competent pentru litigiile internaționale, eliminând restricțiile convențiilor internaționale și permițând acorduri de for exclusiv sau neexclusiv, ar putea reduce numărul litigiilor internaționale gestionate de instanțele Republicii Moldova, diminuând astfel volumul de muncă și accelerând soluționarea cazurilor naționale.

Astfel, o jurisdicție mai flexibilă și predictibilă ar putea atrage mai multe investiții străine, contribuind la dezvoltarea economică și creșterea veniturilor bugetare prin impozitarea activităților economice crescute.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul actului normativ nu urmărește transpunerea legislației Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Modificări operate în Codul de procedură civilă

Prin intermediul proiectului de lege se propune realizarea unor modificări în cuprinsul **art. 241 alin. (7)** din *Codul de procedură civilă*, pentru a se alinia prevederea respectivă cu adăugirile propuse la art. 256 din *Codul de procedură civilă*. Astfel, la **art. 256** din *Codul de procedură civilă* se propune completarea cu **alin. (1¹)**, care va prevedea că instanța care a pronunțat ordonanța sau hotărârea judecătorească ce presupune executarea imediată, prevăzută la alin. (1), urmează să stabilească în cuprinsul dispozitivului un termen rezonabil, care nu va putea depăși 15 zile, pentru executarea benevolă de către pârât a obligației sale.

În cazul în care debitorul nu prezintă instanței dovada executării benevole a obligației în termenul stabilit, instanța va emite, din oficiu, titlul executoriu spre executare, în conformitate cu prevederile art. 15 din Codul de executare.

Articolul. 255 va avea o redacție nouă pentru a asigura claritate și coerență procedurală în procesul de executare a hotărârilor judecătorești, totodată stabilind o legătură clară între acesta și art. 12 din Codul de executare. Noua reglementare va stipula explicit că executarea hotărârilor judecătorești se realizează benevol, în termen de cel mult 15 zile de la data rămânerii definitive a acestora, cu excepția hotărârilor judecătorești prevăzute la art. 256, adică atunci când instanța va stabili un termen rezonabil pentru executare ce nu poate depăși intervalul de 15 zile.

Conform art. 12 din Codul de executare, creditorul poate solicita eliberarea titlului executoriu de către prima instanță, după rămânerea definitivă a hotărârii. Acest titlu executoriu, odată eliberat, creditorul îl poate prezenta debitorului în original, oferindu-i acestuia posibilitatea să execute benevol obligația stabilită prin hotărâre, în termenul legal de 15 zile. În cazul în care debitorul își îndeplinește obligația benevol în acest termen, acesta, în conformitate cu art. 9³ din Codul de executare, are dreptul să primească titlu original sau să solicite efectuarea unei mențiuni pe titlul original de către creditor, privind stingerea obligației, dispozițiile art. 967 din Codul civil se aplică în mod corespunzător.

Totodată, din teza a doua a **art. 353 alin. (1)** din Codul de procedură civilă se va exclude textul „care nu se supune niciunei căi de atac”, declarat neconstituțional prin intermediul Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 19 martie 2019. Or, Curtea Constituțională a *declarat neconstituțional* textul „care nu se supune niciunei căi de atac” din teza a doua a articolului 353 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La **art. 267** (referitor la temeiurile scoaterii cererii de pe rol) **lit. e¹**) din *Codul de procedură civilă*, se propune abrogarea acestuia pentru a se alinia cu intervențiile de la art. 459 din *Codul de procedură civilă*. La **art. 459** din *Codul de procedură civilă* se propune operarea unor modificări la alin. (4) pentru a face posibil depunerea repetată a cereri de chemare în judecată.

Astfel în cazul în care există un acord de alegere a forului care exclude competența instanței naționale, acest fapt constituie un temei de inadmisibilitate relativă, implicând restituirea sau scoaterea cererii de pe rol. Această soluție este justificată, întrucât instanța națională ar putea deveni competentă în viitor, de exemplu, dacă instanța străină competentă își declină competența și instanța națională devine competentă (art. 463 alin. (2) lit. e) sau art. 462⁴ lit. a)).

La **art. 462** din *Codul de procedură civilă*, referitor la competența contractuală în procesele cu element de extraneitate, se propune operarea unor modificări la alin. (1) și (1¹) care vor prevedea că părțile raporturilor juridice civile și comerciale cu element de extraneitate, vor avea dreptul să aleagă la libera alegere forul (în baza unui acord de alegere a forului, exclusivă sau neexclusivă în vederea soluționării litigiilor apărute sau care ar putea apărea, fără a fi restricționată opțiunea dată doar la statele parte la Convenția nr. 37 privind acordurile de alegere a forului, semnată la Haga la 30 iunie 2005 (Convenția de la Haga din 2005). Astfel, prin aceste intervenții se urmărește să se ofere părților o mai mare libertate în selectarea forului pentru soluționarea litigiilor, în concordanță cu nevoile și particularitățile fiecărui caz în parte. Modificarea de la **alin. (2)** se impune pentru a face posibilă alegerea forului de către părțile contractante în cauzele acțiunilor societăților comerciale.

Subsecvent, la **art. 463** din *Codul de procedură civilă*, titlul a fost modificat pentru a reflecta conținutul corespunzător al acestuia. De asemenea, s-au adus modificări la **alin. (2)** pentru a se alinia prevederea respectivă cu modificările propuse la art. 462 din Codul de procedură civilă.

Modificări operate în Codul de executare

În ceea ce privește **Codul de executare**, se propune completarea cu un nou Capitol, intitulat „**Executarea benevolă a documentelor executorii**”, în vederea punerii în practică a Hotărârilor Curții Constituționale nr. 1 din 15 ianuarie 2013 și nr. 39 din 14 decembrie 2017. Deși codul reglementează în principal executarea silită, el are ca obiect de reglementare întregul proces de executare, inclusiv etapele premergătoare. Articolul. 10 al Codului de executare recunoaște implicit existența executării benevole, stabilind că executarea silită intervine doar când debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Un capitol dedicat ar clarifica și optimiza această etapă, asigurând un cadru legal mai coerent și o procedură de executare mai echitabilă.

Acest nou Capitol reglementează procedura de executare benevolă a documentelor executorii.

Conform prevederilor **art. 9¹ alin. (1)** din acest capitol, se definește executarea benevolă – ca fiind posibilitatea debitorului de a executa benevol documentul executoriu înainte de a fi inițiată executarea silită. Prin instituirea acestei reglementări, se implementează un mecanism prin care debitorul poate să-și îndeplinească obligațiile în mod benevol, fără a fi necesară intervenția forțată a organului de executare. Termenul pentru executarea documentului executoriu este stabilit de lege sau de instanța de judecată, în funcție de specificul fiecărui caz în parte.

La **art. 9¹ alin. (2)**, se reglementează situația în care debitorul nu execută benevol obligația sa, în termenul stabilit în documentul executoriu. În această situație, creditorul este în drept să inițieze executarea silită, prin transmiterea documentului executoriu spre executare silită executorului judecătoresc. Această dispoziție asigură un cadru clar și eficient pentru creditor în eventualitatea în care debitorul nu își îndeplinește în mod benevol obligația sa.

Conform **art. 9¹ alin. (3)**, la prezentarea documentului executoriu privind inițierea procedurii de executare silită, în cauzele judiciare și extrajudiciare creditorul este obligat să prezinte declarația pe propria răspundere privind neexecutarea creanței de către debitor, suplentar la cele extrajudiciare este necesar să fie însoțită de dovada transmiterii unei somații către debitor privind stabilirea unui termen pentru executarea benevolă a documentului executoriu. Această prevedere este necesară în scopul garantării respectării procedurii de executare benevolă de către creditor înainte de inițiere a procedurii de executare silită și pentru a asigura că debitorul n-a executat în mod benevol obligațiile sale. În situația în care se constată că debitorul și-a îndeplinit obligațiile benevol în interiorul termenului acordat de creditor sau că acesta a fost somat necorespunzător (obligație impusă creditorului), creditorul va suporta sancțiunile procedurale prevăzute de *Codul de executare*.

Excepția prevăzută la **alin. (4)** se aplică în cazurile de investire cu formulă executorie a actelor neautentificate notarial. Aceasta reglementare permite ca, în condițiile prevăzute de Legea nr. 246/2018, actele care nu au fost autentificate de un notar să poată fi utilizate în procedura de executare silită, prin investirea lor cu formulă executorie. Astfel, se oferă creditorilor posibilitatea de a valorifica actele neautentificate pentru a obține executarea silită a creanțelor, contribuind la

eficientizarea procesului de colectare a datoriilor și la protejarea interesului legitim al acestora.

În această procedură, este prevăzut un termen minim de somație de 20 de zile, asigurându-se astfel respectarea drepturilor debitorului de a-și îndeplini obligațiile în mod voluntar, fără a afecta celeritatea și eficiența procesului de executare.

În ceea ce privește **art. 9² alin. (1) și (3)** acestui capitol, se instituie o obligație pentru creditor înainte de a fi demarată procedura de executare silită în cauzele extrajudiciare. Această obligație constă în somarea debitorului în legătură cu executarea benevolă a documentului executoriu într-un interval de 15 zile. Necesitatea acestor prevederi juridice derivă din principiul fundamental al dreptului la apărare al debitorului și din garantarea unui proces echitabil, conform celor statuate de Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr. 1 din 15 ianuarie 2013. Prin intermediul somării, debitorului i se oferă posibilitatea de a acționa benevol în executarea obligațiilor sale înainte de a fi necesar să se recurgă la măsuri coercitive – executarea silită. Aceasta contribuie la prevenirea unor eventuale cheltuieli obligatorii asociate cu procesul de executare silită, care, odată demarat, impune costuri suplimentare debitorului. Somarea debitorului se efectuează în formă scrisă prin orice mijloace adecvate circumstanțelor, inclusiv prin intermediul executorului judecătoresc, conform prevederilor prevăzute la art. 28 din Codul de executare.

La **alin. (2) al art. 9²** va fi inclusă o excepție de la prevederile prezentului articol. Această excepție este necesară pentru a permite instituțiilor publice sau altor entități care au procedura și termenul de executare reglementate printr-o **lege specială** să aplice aceste dispoziții speciale.

Astfel, în cazul anumitor categorii de documente executorii, legislația specială stabilește proceduri și termene distincte pentru executarea benevolă, reglementată în Codul de executare, eliminând necesitatea somării debitorului. De exemplu, în cazul deciziilor organului disciplinar al Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind aplicarea sancțiunii pecuniare a amenzii, Legea nr. 1260/2002 privind avocatura prevede un termen special de 30 de zile pentru executarea benevolă a amenzii, conform art. 57 alin. (1) lit. c) și alin. (2¹). Dacă acest termen este depășit, creditorul poate transmite documentul executoriu spre executare silită, fără a mai fi necesară somarea prealabilă prevăzută în Codul de executare, deoarece debitorul a fost deja notificat prin actul normativ aplicabil.

Un alt exemplu de aplicare a acestei excepții poate fi în cazul documentelor emise de Serviciul Fiscal de Stat pentru obligațiile fiscale ale contribuabililor, prezentarea declarațiilor și dovezilor enumerate nu este necesară, având în vedere că aceste creanțe sunt, de regulă, obligațiile fiscale declarate de contribuabili prin dările de seamă fiscale sau obligațiile fiscale stabilite de Serviciul Fiscal de Stat în urma controlului fiscal, conform art. 189 din Codul fiscal. Executarea silită a acestor creanțe intervine după expirarea termenului de 30 de zile pentru executarea benevolă prevăzut în art. 252 alin. (3) din Codul fiscal. Astfel, la momentul transmiterii documentelor executorii către executorul judecătoresc, debitorii au avut deja posibilitatea de a executa benevol obligațiile fiscale datorate.

La **art. 9² alin. (4)** se reglementează ipoteza când somarea debitorului nu a fost posibilă, creditorul urmează să recurgă la comunicarea prin publicare a somației în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, sau pe pagina web a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

La art. 9² alin. (5) se propune reglementarea procedurii de somare a debitorilor cu obligații de plată către bugetul public național. Aceasta este necesară pentru a asigura un mecanism uniform și eficient de comunicare a creanței de către debitor oferind posibilitatea acestora de a executa benevol obligația.

Somarea debitorului se va realiza prin publicarea unui anunț pe pagina web a organului emitent, în situațiile în care organul emitent nu dispune de o pagină web proprie, anunțul va fi publicat pe pagina web a Serviciului Fiscal de Stat. Somația va fi considerată comunicată după expirarea a 15 zile de la data publicării anunțului.

Un mecanism similar de notificare a debitorilor este prevăzut pentru obligațiile fiscale la art. 129¹ din Codul fiscal, fapt care generează cu succes notificările debitorilor. Astfel, prin reglementarea propusă se asigură o aliniere la practicile naționale și coerența în procesul de comunicare a obligațiilor.

În partea ce ține de dispozițiile prevăzute la **art. 9³** se indică momentul de când începe a curge termenul pentru executarea benevolă a documentului executoriu ținând cont de particularitățile acestora.

Cu referire la **art. 9⁴** se reglementează modalitatea de consemnare a stingerii obligațiilor ce derivă dintr-un document executoriu, precum și după caz obligația de restituire a cheltuielilor prevăzute la art. 9² alin. (4). Debitorul poate alege să-și execute obligația fie personal, fie prin intermediul unei terțe persoane de încredere, cum ar fi: un executor judecătoresc, un notar, o instituție bancară sau orice altă persoană desemnată. De asemenea va fi posibilă confirmarea executării obligației prin transmiterea documentului executoriu (documentul executoriu reprezintă actul care constată existența obligației debitorului față de creditor și în baza căruia a luat naștere creanța), fie prin efectuarea unei mențiuni pe acesta, ceea ce constituie o probă clară a executării. Această soluție oferă debitorului siguranța că obligația va fi considerată executată, fără riscul de contestare din partea creditorului. Acest mecanism de confirmare a stingerii obligației în mod benevol este conform prevederilor stabilite la art. 967 din Codul civil, care asigură continuitatea și coerența cu reglementările Codului civil.

Noua redacție a art. 15 nu afectează actuala redacție, ci se concentrează mai mult pentru clarificarea aspectelor de prezentare a documentului executoriu având ca scop crearea unui cadru mai clar și eficient pentru executarea documentelor executorii, în special în ceea ce privește obligațiile periodice. Prin modificările aduse la **alin. (1)** se intenționează introducerea unor ajustări cu titlu de principiu, stabilind că adresarea creditorului la un executor judecătoresc pentru inițierea procedurii de executare silită va putea fi admisă doar dacă debitorul nu a executat benevol documentul executoriu în interiorul termenului stabilit de lege sau instanță

Această prevedere este corelată cu dispozițiile art. 255 CPC, conform cărora hotărârea judecătorească trebuie executată benevol în termen de cel mult 15 zile

de la data rămânării definitive. De asemenea, art. 12 din Codul de executare reglementează eliberarea titlului executoriu, astfel din ziua în care hotărârea devine definitivă, creditorul poate solicita eliberarea titlului executoriu, permițându-i, să-l prezinte debitorului în vederea executării acestuia. Astfel, aceste modificări vin să eficientizeze procesul de executare, încurajând executarea benevolă și reducând necesitatea recurgerii la măsuri de executare silită, prin aceasta realizându-se în practică indicația Curții Constituționale din HCC nr. 1 din 15 ianuarie 2013. În ceea ce privește **alin. (2)** se propune o ajustare a prevederilor legale deja reglementate la art. 256 alin. (1) din *Codul de procedură civilă*.

La alin. (3) din articolul 15 se reglementează modalitatea de recurgere la executarea silită, în cauzele de prezentare a titlului executoriu, din oficiu, de către instanța de judecată. Conform acestei reglementări, titlul executoriu va fi prezentat din oficiu spre executare de către instanță doar în cazul în care debitorul nu a prezentat instanței dovada executării benevole a obligației în termenul stabilit de lege sau de instanță. Drept urmare a intervențiilor la art. 15 din Codul de executare, se impune și ajustarea corespunzătoare a dispozițiilor de la **art. 30**.

De asemenea, se propune completarea cu **art. 15¹**, care va reglementa procedura aplicabilă în cazul documentelor executorii ce vizează urmărirea plăților periodice.

În cazul obligațiilor periodice, cum ar fi plata pensiilor de întreținere, repararea prejudiciilor cauzate prin vătămare integrității corporale etc., **alin. (1)** reglementează dreptul creditorului de a iniția procedura de executare silită atunci când debitorul nu își onorează obligațiile de plată până la data scadenței. Cu alte cuvinte, dacă nu a fost plătită o rată sau o altă sumă la termen, creditorul are dreptul să înceapă procedura de recuperare a banilor prin „executare silită”, ce se face după 5 zile de la termenul scadent, iar creditorul trebuie să depună o declarație prin care confirmă că nu a fost plătită suma datorată de către debitor.

Termenul suplimentar de 5 zile, este un termen de grație care are scopul de a oferi debitorului o șansă suplimentară de a-și executa obligațiile în mod benevol.

Alineatul. (2) reglementează perioada și sumele (obiectul executării silite) ce pot fi urmărite prin executare silită, limitându-le la cele scadente care sunt neonorate la data inițierii procedurii de executare silite. Mai simplu de explicat ar fi că, executorul va recupera doar sumele care sunt deja scadente, adică acelea care trebuiau plătite până în momentul în care s-a început procedura de executare silită. De exemplu, dacă două rate nu au fost achitate, executorul va încerca să recupereze acele două sume, dar nu va include ratele care sunt viitoare (neajunse la scadență).

În ceea ce privește **alin. (3)**, acesta reglementează posibilitatea încetării procedurii de executare silită în cazul în care debitorul își onorează, suplimentar, trei plăți periodice scadente calculate de la data la care și-a onorat toate obligațiile restante. Această prevedere oferă debitorului posibilitatea de a remedia situația (înceta procedura de executare silită) prin achitarea obligațiilor. Adică, dacă debitorul plătește toate datoriile restante și, în plus, plătește la timp încă 3 rate sau sume scadente, procedura de executare silită urmează a fi încetată.

După încetarea procedurii de executare silită, documentul executoriu este restituit creditorului, conform prevederilor art. 86 din Codul de executare, păstrând

posibilitatea reluării procedurii de executare silită în cazul unor neexecutări ulterioare, conform dispozițiilor **alin. (4)**.

De asemenea, este necesar a se interveni cu completări la **art. 86 alin. (1) lit. h)**, pentru a se alinia cu dispozițiile art. 15¹ alin. (3).

Această procedură reglementează acțiunile pe care creditorii le pot întreprinde în cazul în care debitorii nu își respectă obligațiile de plată pentru sumele periodice. Prin implementarea acestui mecanism, se oferă atât creditorilor o metodă eficientă de recuperare a creanțelor, cât și debitorilor o oportunitate de a-și „regla” situația financiară, prin plata obligațiilor restante și respectarea noilor termene stabilite.

Prin această reglementare, se respectă caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive, prin care se acordă un drept de executare benevolă, asigurându-se un echilibru între dreptul creditorului la recuperarea creanțelor și obligația acestuia de a confirma în mod formal neexecutarea obligațiilor de către debitor. Astfel, această reglementare contribuie la protecția echitabilă a ambelor părți în procesul de executare, fiind protejat și patrimoniul debitorului, garantat de art. 46 alin. (1) din Constituție. În acest context, măsurile de executare silită trebuie să fie proporționale și să nu afecteze excesiv dreptul de proprietate al debitorului, asigurând astfel un echilibru just între interesele creditorului și protecția patrimoniului debitorului.

Articolul 16 alin. (3) a fost ajustat la dispozițiile art. 249 alin. (1) din *Codul administrativ*, care stabilește că hotărârile judecătorești și alte titluri executorii se execută conform prevederilor stabilite în Capitolul VI din *Codul administrativ*. În consecință, reglementarea separată a procedurii de executare silită a actelor judecătorești în cauzele de contencios administrativ exclude aplicarea normelor din *Codul de executare*.

Articolul 60 va avea o redacție nouă, având ca scop implementarea raționamentelor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârile nr. 39 din 14 decembrie 2017 și nr. 5 din 3 martie 2022. Modificările propuse sunt esențiale pentru clarificarea și eficientizarea procedurii de executare.

Astfel unul dintre obiectivele principale este ajutarea instituției juridice privind intentarea procedurii de executare la instituția juridică nouă introdusă prin proiect – executarea benevolă, instituindu-se dispoziții clare cu privire la când și cum trebuie intentată procedura de executare silită.

Un alt obiectiv principal este extinderea condițiilor de contestare a încheierilor privind intentarea procedurii de executare, astfel încât să acopere întregul conținut al art. 61 alin. (1), și nu doar anumite puncte specifice. De asemenea, în contextul abrogării Legii nr. 142/2008 privind ipoteca, vor fi operate modificări în scopul ajustării acestuia cu legislația în vigoare. Astfel, în urma numeroaselor modificări considerabile intervenite la art. 60, acesta va fi expus în redacție nouă.

Din conținutul **art. 61 alin. (1)** din *Codul de executare* se va elimina cuvântul „poate”, care a fost declarat neconstituțional prin intermediul Hotărârii Curții Constituționale nr. 22 din 8 octombrie 2019. Cuvântul „poate” din art. 61 alin. (1) din *Codul de executare* este interpretat în mod echivoc de către autorități,

unele considerând că acesta conferă executorului judecătoresc o discreție în a refuza sau iniția procedura executării silite. Prin urmare, Curtea a decis că pentru asigurarea certitudinii juridice, în contextul dreptului de proprietate, acest termen trebuie să fie declarat neconstituțional.

În partea ce ține de **art. 61 alin. (1) lit. e¹** se impune necesitate de a completa cu un temei de refuz în intentarea procedurii de executare faptul neprezentării declarației pe propria răspundere a creditorului privind neexecutarea creanței de către debitor, împreună cu dovada somației adresate debitorului privind acordarea unui termen pentru executarea benevolă a documentului executoriu, obligație ce reiese din art. 9¹ alin. (3). Aceste temei este necesar pentru a „disciplina” creditorul în vederea respectării obligației sale privind somarea debitorului pentru ca cel din urmă să execute benevol obligația impusă de documentul executoriu.

Cu toate acestea, pentru aplicarea acestui temei de refuz trebuie verificate în două ipoteze separate:

(i) în cazul documentelor executorii prezentate de către creditor în ordinea art. 15 alin. (1) din *Codul de executare*, creditorul trebuie să prezinte obligatoriu ambele acte: (a) declarația pe propria răspundere privind neexecutarea creanței de către debitor, împreună cu (b) dovada somației adresate debitorului privind acordarea unui termen pentru executarea benevolă a documentului executoriu.

(i) în cazul documentelor executorii ce se prezintă de către instanță din oficiu în corespundere cu art. 15 alin. (2) din *Codul de executare*, atunci creditorul urmează să prezinte doar declarația pe propria răspundere privind neexecutarea creanței de către debitor. Or, în ipoteza dată, debitorul are obligația de a prezenta instanței de judecată dovada faptului că a executat obligația în termenul indicat în dispozitivul hotărârii instanței, obligație ce derivă din art. 12 alin. (2), I-a teză (conform proiectului).

De asemenea, în contextul declarării neconstituționale a **art. 73** din *Codul de executare*, se propune abrogarea, reieșind din rațiunile Hotărârii Curții Constituționale nr. 11 din 25 martie 2021, or procedura de notificare a debitorului prevăzută la art. 67 este suficientă pentru a-i aduce la cunoștință actele de executare.

În continuare, se propune excluderea celei de-a doua propoziții din cuprinsul **alin. (1) al art. 161** și a **alin. (2) al art. 162**, declarate în ambele cazuri neconstituționale prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 5 aprilie 2019. Alineatul (1) al art. 162 se propune a fi redat într-o redacție nouă, care ar sublinia unificarea situației participanților la procesul de executare și a terților sub aspectul momentului de la care se calculează termenul de decădere de 15 zile (acesta fiind momentul în care ei au aflat ori trebuiau să afle despre actele pe care doresc să le conteste).

Intrarea în vigoare a legii

Conform prevederilor proiectului, prezenta lege va intra în vigoare la expirarea termenului de două luni de la data publicării în Monitorul Oficial al

Republicii Moldova. Această dispoziție este justificată de necesitatea acordării subiecților de drept un timp rezonabil pentru a se familiariza cu noile reglementări.

Prezenta lege se va aplica documentelor executorii, în sensul art. 11 din *Codul de executare*, emise după data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția prevederii de la art. II pct. 6, care se aplică inclusiv documentelor executorii privind urmărirea plăților periodice eliberate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, unde pe marginea acestora au fost intentate proceduri de executare, fără ca executorul judecătoresc să întreprindă acțiuni de punere în executare a documentului executoriu.

Această excepție este justificată în scopul implementării Hotărârii Curții Constituționale nr. 39 din 14 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 15 alin. (2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova.

Astfel, atragem atenția că inițierea procedurii de executare atrage obligația achitării onorariului executorului judecătoresc conform prevederilor art. 38 alin. (4) lit. f), chiar și în situațiile în care debitorul nu se opune și execută documentele executorii benevol (inclusiv și atunci când debitorul îndeplinește obligația în termenul prevăzut la art. 60 alin. (3)). Așa cum reiese din raționamentele Curții Constituționale, această situație reprezintă o sarcină excesivă pentru debitor, deoarece ultimul este obligat să achite un onorariu în cuantum de 50% chiar și în cazul în care executorul judecătoresc nu întreprinde nici o acțiune de punere în executare a documentului executoriu, ci doar inițiază procedura de executare și acordă termen benevol pentru executare prevăzut la art. 60 alin. (3) din Codul de executare.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.

6. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de lege nu va impune necesitatea modificării altor acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 23⁹/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „*Transparență decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*”, subcapitolul „*Registrul proiectelor de acte normative*”), totodată fiind plasat [anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect](#).

La fel anunțul de inițiere a procesului de elaborare a prezentului proiect a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md

Proiectul a fost transmis, în două runde, spre avizare și consultare: Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii, Consiliul Superior al Magistraturii, Uniunea Executorilor Judecătorești, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Asociația „Camera de Comerț Americană din Moldova, Inspectoratul General de Poliție al Ministerului Afacerilor Interne, Camera Notarială, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău, Curtea de Apel

Bălți, Curtea de Apel Cahul, Curtea de Apel Comrat, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Bălți, Judecătoria Cahul, Judecătoria Anenii Noi, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Edineț, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Căușeni, Judecătoria Comrat, Judecătoria Criuleni, Judecătoria Drochia, Judecătoria Soroca, Judecătoria Hîncești, Judecătoria Ungheni, Judecătoria Orhei, Camera Notarială din Republica Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova, Clinica juridică universitară din Bălți, Asociația Juriștilor Administrativi din Moldova, Asociația Investitorilor Străini (FIA Moldova), Centrul Național de Expertize Judiciare, Cabinetul Avocatului Eugeniu Bujoreanu.

Toate obiecțiile și propunerile prezentate au fost analizate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Constatările expertizei anticorupție

În baza raportului de expertiză anticorupție nr. ELO24/10092 din 06 noiembrie 2024 s-a constatat că au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și că proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă. De asemenea, în conținutul proiectului nu au fost identificați factori de risc care ar putea genera apariția unor situații de corupție.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU